

Z Dodatkami kosztuje
w prenumeracie: bez po-
czty: kwartalnie 4 zł.;
miesięcznie 1 zł. 40 cent.
z pocztą: kwartalnie 5 zł.;
miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie
drukami gwarant, 7 cen-
tów od wiersza. — Reklam-
cye są wolne od opłaty
pocztowej.

Prenumerata na Gazetę Lwowską od 1go Października do ostatniego Grudnia 1864.

Ceny przedpłaty:

Dla miejscowych: Gazeta wraz z Dziennikiem urzędowym	4 zlr. w. a.
Gazeta sama (bez Dziennika urzędowego)	2 „ „
Dla zamiejscowych (z codzienną przesyłką pocztową): Gazeta wraz z Dziennikiem urzędowym	5 „ „
Gazeta sama (bez Dziennika urzędowego)	3 „ „

Przesyłki (franco) odbiera **Administracya Gazety Lwowskiej**, ulica Niższa Ormiańska nr. 347.

Zwraca się uwagę na to, że odąd otwiera się prenumerata na Gazetę samą (bez Dziennika urzędowego) za połowę dotychczasowej ceny.

Część urzędowa.

Podług urzędowego doniesienia z 14. b. m. jest w Królestwie Polskim jeszcze 42 miejsc dotkniętych zarazą, w których znajduje się chore bydło. Z tych przypada 28 miejsc na gubernię Augustowską, 2 na Płocką, 7 na Radomską a 5 na Lubelską gubernię.

Z c. k. Namiestnictwa.

Lwów, 21. września 1864.

C. k. Namiestnictwo przeniósł nauczyciela głównej szkoły w *Kołomyi Teodora Mykietyńskiego*, z pozostawieniem go przy całej placę czynnej w rocznej kwocie 367 zlr. 50 c. w. a.; jako pensyi kwiescentu, w zasłużony stały stan spoczynku; opróżnioną przeszło posadę nauczyciela z roczną placą 367 zlr. 50 c. w. a. nadał nauczycielowi głównej szkoły w *Kołomyi Grzegorzowi Kulezyckiemu*, a opróżnioną po Kulezyckim posadę nauczyciela z roczną placą 315 zlr. w. a. nauczycielowi głównej szkoły w *Kołomyi Michałowi Dwernickiemu*.

Z c. k. Namiestnictwa.

Lwów, 18. września 1864.

(Ofiary dobroczynne.)

Na wsparcie dotkniętych powodzią mieszkańców obwodu przemyskiego zebrał urząd powiatowy w *Olesku* w drodze składki 73 zlr. 37 c. w. a., a na pogorzeliów w *Zabnie* wpłynęło do urzędu powiatowego w *Brodach* 17 zlr. 50 c. w. a., i pieniądze te zostały już odesłane na przeznaczony użytek.

Gmina *Russilów* w obwodzie złoczowskim obowiązało się po wieczne czasy dla założenia regularnej szkoły parafialnej u siebie, istniejący już pod nr. 20 budynek szkolny jako też porządki szkolne, które sprawić będzie, utrzymywać zawsze w dobrym stanie, zajmować się czyszczeniem szkoły, na opał szkoły dostarczać rocznie 2 niż. austr. sągów twardego drzewa, a nakoniec płacić każdooczennemu nauczycielowi rocznie 30 zlr. gotówką, dodawać mu do tego 16 mierzyc zboża twardego w ziarnie, i odstąpić mu nadto do użytku położony pod nr. top. 659 ogród objętości 400 sążni kwadratowych, jako też zapisane pod nr. top. 721 pole objętości 1 morga.

Na polepszenie tej dotacji zapewnił administrator gr. kat. plebanii w *Kutkorzu* x. *Stefanowicz* na czas swego pobytu w *Kutkorzu* roczny dodatek w kwocie 2 zlr. w. a.

Okazaną temi ofiarami troskliwość o poparcie oświaty między ludem wiejskim podaje c. k. Namiestnictwo galicyjskie z wyrazem uznania do wiadomości powszechnej.

Lwów, 16. września 1864.

Część nieurzędowa.

Lwów, 27. września.

Z *Berlina* donoszą, że podróż Króla pruskiego do *Baden* została odłożona do końca bieżącego miesiąca, ale nie wiadomo jeszcze z pewnością, czy zabawi tam kilka dni tylko dla uroczystości urodzin Królowej, czy też rozciągnie swój pobyt na 10 do 12 dni. Rzecz ta zawisa od kilku zewnętrznych okoliczności, których niepodobna jeszcze ocenić, wszelako muszą to być ważne stosunki polityczne, gdyż w razie dłuższego pobytu Króla udałby się do *Baden* także prezydent ministrów p. *Bismark*. Inaczej pozostanie pan *Bismark* na *Pomorzu*, jednak nieobecność jego w *Berlinie* nie jest bynajmniej — jak to mniemają niektóre dzienniki — powodem zwłoki w układach pokojowych, gdyż załatwia on wszelkie prace równie punktualnie tam, jak w *Berlinie*.

W *Turyjni* panował spokój do 24. b. m. wieczorem. Rząd użył środków ostrożności, a Król wezwał formalnie gabinet, ażeby ustąpił, ponieważ zeszłego wtorku zaniechał użyć potrzebnych

środków ostrożności. Gazeta urzędowa powiada w tym względzie: *Jego Mość Król* uznał za rzecz stosowną, ażeby ministerstwo podało się do dymisji, co też nastąpiło wczoraj. Dzienniki turyńskie zapewniają, że zmiana ministerstwa nie pociągnie za sobą żadnej zmiany w polityce, i można słusznie przypuszczać, że podstawy konwencji z *Francją* zostaną zatrzymane. Obiega też pogłoska, że parlament włoski będzie otworzony w innym miesiącu.

Telegram z *Petersburga* z 24. b. m. donosi o dwóch nowych dekretach finansowych; jeden zarządza emisję 6 milionów srebrnej monety zdawkowej i zapowiada dalszą emisję, drugi zaś dozwala przedłużenie hipotekowanych długów właścicieli gruntów o 37 lat.

Marszałek *Mac-Mahon* wydał za przybyciem do *Algieru* do ludności europejskiej i krajowej proklamację, której głównym celem było uspokoić rozsądną część ludności względem najnowszych zaburzeń, a wicherzycieli zatrwożyć przedstawieniem niezłomnej potęgi *Francji*.

Monarchia Austriacka.

Lwów, 27. września. Jego Excelencya c. k. Namiestnik komenderujący generał fml. hrabia *Mensdorff-Pouilly* zwiedzwszy dla przeglądu wojsk zachodnie obwody kraju, powrócił dzisiaj rannym pociągiem kolei żelaznej do *Lwowa*.

Wiedeń, 25. września. (*Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.*) *Gazeta wiedeńska* donosi, że świeżo mianowany ces. rosyjski nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister przy najwyższym dworze cesarskim, hrabia *Stackelberg*, miał dnia 23. b. m. zaszczyt doręczyć Jego c. k. Apostolskiej Mości swoje pisma wierzitelne.

Jego cesarzew. Mość Arcyksiężę *Karol Ferdynand*, komenderujący generał w *Morawii* i na *Szląsku*, przybył dnia 21. b. m. do *Ołomuńca* i wysiadł w pomieszkaniu Jego Excelencyi komendanta twierdzy fml. barona *Vernier*. Na drugi dzień zrana odbyła załoga twierdzy w obecności Arcyksięcia manewrę polowa.

Jego cesarzew. Mość Arcyksiężę *Leopold* przybył 23. b. m. do *Graeu* i wysiadł u Jego cesarzew. Mości Arcyksięcia *Henryka*.

Podług dodatkowego doniesienia dziennika *Pest Lloyd* powitał biskup z *Raaby*, X. *Jan Simor* z deputacją duchowieństwa swojej diecezji *Najjaśn. Pana* jeszcze na dn. 19. b. m. w *Kisz-Bér*.

Francya.

Paryż, 22. września. (*„Constitutionel“ o sprawie rzymskiej. — Różne wiadomości.*) *Constitutionel* zamieścił artykuł następujący: „W chwili w której uwaga publiczna zwróciła się ku sprawie rzymskiej, zdaje nam się rzeczą pożyteczną przedłożyć niektóre dokumenta, cechujące politykę cesarską w tej sprawie. Dokumenta te powzieliśmy ze zbioru aktów publicznych w r. 1863 ogłoszonym.“

„Gdy Jego Exc. p. *Drouin de Lhuys* ministerjum spraw zewnętrznych obejmował, rozesłał on do agentów dyplomatycznych Cesarza okólnik, poczynający się następującemi słowy:

„Panowie! Obejmując posadę na którą mię Cesarz na nowo powołał raczył, uważam za potrzebne powiedzenia Wam w kilku słowach, w jakim duchu obiałem misję, która mi powierzona została. Nie mam potrzeby odwoływania się do dawniejszych aktów i kroków rządu cesarskiego w sprawie rzymskiej. Jego Cesarzka Mość wyłożył jednak zdanie swoje w piśmie do papieżnika mego adresowanym, w *Monitorze* ogłoszonym. Dokument ten wyraża myśl Cesarza z powagą, któraby wszelki komentarz osłabił tylko mógł, nie mogę przeto jeno odwołać się do pisma w mowie będącego.“

W tem miejscu zamieszczony jest list cesarski do p. *Thouvenela* z dnia 2. maja 1862 roku. Znajduje się w nim ustęp następujący:

„Papież wróciwszy do zdrowego ocenienia rzeczy, pojmie potrzebę przyjęcia tego co go z *Włochami* łączyć może, *Włochy* zaś

sluchajac rad zdrowej polityki nie odmowia przyjecia rekojmi, koniecznych dla zabezpieczenia niepodleglosci papieza i wolnosci wykonywania wladzy jego. Cel ten podwojny dopiety byc moze kombinacja utrzymujaca papieza jako pana w swym kraju, znoszaca jednak zapory, ktore dzis panstwo papiezkie od reszty Wloch oddzielaja."

"Azeby papiez pozostal panem w swym kraju, niepodleglosc jego musi byc zabezpieczona, i wladza radowa jego uznana byc musi przez wlasnych jego poddanych. Mozna sie zas spodziewac, iz nastapichy to moglo gdyby z jednej strony rzd wloski zobowiazal sie naprzeciw Francji do uznania panstwa papiezkiego i przyjetaj jego linii granicznej, z drugiej zas strony gdyby rzd papiezki wracajac do dawnych tradycji uznal przywileje prowincyj i municypalnosci w ten sposob izby te same sie rzadzily. Bo w takim razie wladza papiezka, wznoszac sie po nad sfera poziomych interesow spolecznych, bylaby wolna od swej odpowiedzialnosci, ktora silny tylko rzd znieśc moze."

"Skazowki powyzsze nie sa wszakze ultimatum, ktoreby obydwoom stronom w sporze bedacym nałożyć chcial, sa to jeno podstawy polityki o ktorej sadze, iz legalnym wplywem naszym i bezstronnemi radami popierana byc powinna. Konczac prosze Boga azeby Cie, panie ministrze, mial w swietej swej opiece."

"Napoleon."

Z Paryza pisza do *Jener. Kor. austr.*, iz uwazaja tam za rzecz pewna, iz p. Visconti Venosta, minister spraw zewnetrznych w Turynie obejmie posade poselska w Konstantynopolu. Kronika skandaliczna dyplomatyczna podaje wiele szczegutow o zawiosci i nienawisci jakie sie pod czas ostatnich negocyjacyj okazaly miedzy dyplomatami wloskimi, miedzy Popolim, Menabrea i Nigra, Cesarz wiecej mial trudnosci z prywatnemi temi kombinacjami niz z uporem wicrznego swego sprzymierzenicy. Kadencja parlamentu turyńskiego bardzo kroutko trwaac bedzie. Z Londynu tez pisza, iz ministeryum postanowilo zwozac parlament na kroutkie posiedzenie, w Paryzu zas i w Berlinie nie kwapia sie z zwoaniem parlamentow. — Wedlug najnowszych doniesien Król wysp sandwickskich, Kamehamea, zniost w cichości nadana poddanym swoim w r. 1852 konstytucyje, rozwiadal reprezentacje krajowa i zaprowadzil rzd absolutny. — Poseł rosyjski przy dworze francuzkim baron Budberg, powolany zostal do prowincyi nadbaltyckich w skutek wypadku w lonie swej rodziny. — Gielta dzisiejsza zatrwozona byla wiadomoscia o niepokojach w Turynie. Renta wloska spadla w skutek ogromnych sum jakie p. Rothschild na przedaz wystawil.

Wlochy.

Turyn. 22. wrzesnia. (*Rozruchy w Turynie. — Smutny stan Kalabrii i prowincyi salernitańskiej.*) Po rozjejsciu sie wiadomosci, iz stolica panstwa do Florencyi przeniesiona byc ma, zebrało sie dnia 20go b. m. wieczorem okolo 200 osob przy rogu ulicy, na ktorym przyklepiony byl plakat kwestury, wzywajacy ludnosc do spokojnosci. W zbiegowisku tem przodkowal czlowiek choragiew niosacy. Tumult stawal sie coraz wikszy, dal sie slyszec okrzyki precz z ministeryum! precz z wplywem francuzkim! niech zyje stolica Turyn! W srod tych okrzykow wielki tlum ludu przebiegal ulice, udal sie przed palac ministeryum spraw zewnetrznych i przed palac ministeryum spraw wewnetrznych, i chcial sie udac przed palac posla francuzkiego, w czem przeszkodzily mu liczne patrole po ulicach krzajace. Przy tej sposobnosci aresztowano dwuch najwikszych krzykaczy. Dnia 21. wrzesnia przed poludniem sceny te znów sie powtorzily. Kwestura wystapila energicznie, aresztowala kilkunastu tumultuantow i odebrala choragiew. To jednak wzikszylo jeszcze zbiegowisko; nowe kupy poczely sie zbierac na placu municypalnosci, zadajac uwolnienia aresztowanych. Deputacja municypalnosci udala sie do kwestury z tem zadaniem, i uzyskala uwolnienie uwiezonych. Tlum jednak na tem nie poprzestal, zadajac zwrotu choragwi. Zwrotu tego odmowiono, w skutek czego tlumy rzucaly kamieniami na gmach kwestury. Dla przyczyn trudnych do pojecia nie pojawila sie zadna sila zbrojna. Dopiero gdy kwestor, ktorego za pokazaniem sie takze kamieniami przyjeta, choragiew ludowi wydal, przybyly znaczne oddzialy karabinierow i bersalierow, poczem tlumy sie rozbiegly i do wikszych zatargow nie przyszlo.

Pólsruadowy dziennik turyński *Discussione* potwierdza okropne polozenie prowincyj poludniowych, w ktorych rozbójnictwo wzrasta do ogromnych rozmiarow. Teraz prowincje kalabryjska i salernitańska przepelnione sa bandami rozbójnikow; w prowincyi salernitańskiej herszt bandytow Masini przyklepil odezwe na koszarach karabinierow. *Discussione* konczy doniesienie swe temi slowy: rzeczy ida coraz gorzej. Dziewięćdziesiąt tysieczna armia nie wystarcza; oslabiona ona trudami i chorobami. Szpitale sa przepelnione, a na febre umarlo 500 ludzi w pierwszym pótroczu. Liczba chorych dochodzi prawie zawsze do 300 ludzi, co przy koncu roku ogromna cyfre ubytku wykaże.

Szwecya.

(*Ochotnicy szwedzcy w wojnie duńskiej.*) *Jen. kor.* zamieszcza nastepujacy urzadowy statystyczny wykaz ochotnikow szwedzkich w wojnie duńskiej:

Do poselstwa w Kopenhadze zglosilo sie 400 ludzi, oprócz tych z Göteborg przybylo 200 l., razem 600 l., z tych ubylo za-

raz, lub oddalono podczas wojny 323 l. w bitwach padlo 6, naturalna smiercia, umarl 1, po wojnie odeslano do domu 270. Nadto w randze oficerow sluzyl 80 l., z tych w boju padlo 5, naturalna smiercia umarl 1, po wojnie odeslano 74 l.

Królestwo Polskie.

Warszawa. 22. wrzesnia. (*Reskrypt cesarski wzgledem ulepszenia systemu oswiecenia publicznego.*) *Dziennik War.* zamieszcza nastepujacy reskrypt najwyzszy do namiestnika cesarskiego w Królestwie Polskiem:

Uznajac koniecznym w miare przywrócenia porzadku w Królestwie Polskiem, wprowadzac dalej i rozwijac te zasadnicze przemiany, ktorych poczatek polozony zostal ukazami Mojemi 19. lutego (2. marca) r. b., pragne i usilnie nastawac bede, azeby przemiany te dokonywane byly ciagle i w oznaczonym kierunku, albowiem bez zupełnego odnowienia ustroju spolecznego w Królestwie, niepodobna zapewnic w przyszlosci regularnego i grnatownego rozwijania sie tego kraju.

W tym widoku, szczegolna Moja troskliwosc, zwróciem miedzy innymi na ulepszenie tamze systemu oswiecenia publicznego. Zadna galaz dzialan rządu nie wymaga dla dojscia do zamieszonego celu tak dlugich i usilnych starań, jak wychowanie publiczne, ktorego dobre nasiona z nowem dopiero pokoleniem wzrastaja i dojrzewaja. Dla tego uwazam potrzebe skorzystania z pierwszych dni ustalajacego sie w Polsce porzadku i spokoju, aby wznowic przerwane zawichzeniem starania Moje ku lepszemu i regularniejszemu urzadzeniu czesci naukowej w Królestwie.

Zatwierdzona przezemnie 8. (20.) maja 1862 r. ogólna w tym przedmiocie ustawa, polozyla juz jako za zasadę wszystkich tamiecznych zakladow naukowych, moralno-religijne wychowanie; przyjeta dla szkól wyzszygo stopnia przedewszystkiem ogólny system humanitarnych nauk; nie wykluczajac jednak rozwijania specjalnych wiadomosci, osobom wszelkiego stanu i wyznania, przystep do wszystkich w ogóle zakladow naukowych otworzyla, nakoniec znacznie powikszyla liczbe szkól, mianowicie srednich i wyzszych i sklad ich nauczycieli, zapewniajac im po wikszej czesci dostateczne srodki istnienia.

Te glowne zasady ustawy 1862 r. winny byc zachowane w zupełnosci i na przyszlosc.

Przyjmujac je za niezmienny punkt wyjscia, uwazam pozytecznym przy dalszym ich rozwoju polozyc dla scislego zastosowania sie nastepujace glowne zasady:

1) W następstwie nowego urzadzenia bytu wloscian w Polsce, tak pod wzgledem ekonomicznym jako i administracyjnym, wynika konieczna potrzeba upowszechnienia i uchwalenia elementarnej nauki miedzy wloscianami.

Przy takim jedynie warunku, oni skorzystaja w zupełnosci z dobrodziejstw nowego prawa i przedstawia silna podpore dla zachowania publicznej spokojnosci i porzadku. Z przedstawionych wiadomosci, widzac z prawdziwym zadowoleniem, ze sami wloscianie prawie wszedzie zaczynaja jasno pojmovac potrzebe oswiaty, z zaufaniem wkladam na nowo urzadzone gminy wiejskie blizsze staranie co do upowszechnienia szkól wiejskich i zaopatrzenia ich w potrzebne srodki; wladzom zas radowym i osobom, do ktorych to nalezy, poruczam przyjac w tym waznym przedmiocie najczynniejszy i najgorliwszy udzial. Nie watpie, ze przy waszem osobistem wspoldzialaniu, pozostanie i urzadzona bedzie w jak najkroutszym czasie, stosowna liczba szkól wiejskich, i ze tym sposobem zapelni sie jeden z najistotniejszych brakow w dawnych systematach polskiego wychowania publicznego.

2) Wychowanie kobiet bylo takze dotychczas przedmiotem niektorych tylko pewnych ze strony rządu czesciowych srodkow albo prób nieukończonych. Koniecznosć wymaga przyjac ogólny pod wzgledem wychowania kobiet systemat, zgodnie z potrzebami róznych stanow, albowiem umyslowne i moralne uksztalcenie ludnosci zeuskiej, bedzie najlepsza rekojnia nalezytego uksztalcenia przyszlych pokoleni. Przyjmujac w tym wzgledzie, jako tez i co do innych galazi wychowania publicznego stale lecz logiczne i oględne srodki, uwazam za pozyteczne niezwlocznie przystapic do urzadzenia, na pierwszy raz, w glowniejszych miastach Królestwa, dla przychodnich uczennic szkól zeuskich, ktore tak korzystny i dobroczynny wplyw w Cesarstwie i w samej Warszawie juz wywieraja.

3) Przy organizacyi zakladow naukowych, mianowicie srednich i wyzszych, szczegolniej zas pod wzgledem pedagogicznym, glownym zadaniem rządu byc powinno rozszerzanie w mlodziezy wiadomosci zdrowych i rozwijanie w niej milosci do pracy grnatownej i glębokiego naukowego uksztalcenia. Nie dozwalajac ani sobie ani komukolwiek zamieniac przybytek nauki w narzedzie do osiagniecia politycznych celow. zwierzchnosc szkolna winna miec przed oczyma samo jedynie bezwzględne oddanie sie interesowi oswiaty, ulepszajac ciagle system wychowania publicznego w Królestwie i podnoszac w niem stopę nauczania.

W tym celu, dozwalajac mlodziezy polskiej ksztalcenia sie w jej wlasnym jezyku, nalezy przytem wziac na uwage, ze ludnosc Królestwa sklada sie z róznych narodowosci i religijnych wyznań. Wszystkie one winny byc zabezpieczone od wszelkiego nacisku, i dla tego konieczna potrzeba miedzy innymi dazyć do zaprowadzenia oddzielnych dla kazdej narodowosci szkól, — w zakladach zas ogólnych, mianowicie nizszych do wprowadzenia wykładu w jezyku przewaznej liczby ludnosci, t. j., albo w polskim,

albo w ruskim, albo w niemieckim, lub wreszcie w litewskim, stosownie do miejscowości i pochodzenia mieszkańców. Zadaniem Rosyi co do Królestwa Polskiego, powinna być zupełna bezstronność względem wszystkich składowych żywiół jego ludności.

Na tych głównych zasadach z rozkazu Mezo ułożone i w dniu dzisiejszym przezemnie podpisane zostały załączone ukazy:

- I. O szkołach elementarnych w Królestwie Polskiem.
- II. O gimnazyach i progimnazyach żeńskich w Królestwie.
- III. O gimnazjum rosyjskiem w Warszawie.
- IV. O szkole niemieckiej ewangelickiej w Warszawie, i
- V. O organizacji dyrekcji naukowych.

Pozostawiając Wam wprowadzenie w czyn tych ukazów, nie wątpię, że wszelkie następne rozporządzenia, mianowicie wybór umiętnych i sumiennych wykonawców, zapewnią w zupełności ściśle i niezmiennie spełnienie Moich zamiarów. Bliższą w tym względzie pieczęć co do szół ludowych poruczam komitetowi urządzającemu w Królestwie Polskiem.

Jednocześnie zalecam, abyście Mi przedstawili w jak najkrótszym czasie wnioski co do dalszego rozwinięcia i lepszego urządzenia, stosownie do wyżej wyłożonych ogólnych zasad, wszystkich średnich i wyższych zakładów naukowych w Królestwie. Obok tego znajduję potrzebnem polecić do należytego zastosowania się, co następuje:

1) Szkoły niższe rolnicze zreorganizować stosownie do ukazów Moich z dnia 19. lutego (2. marca) r. b., i do ostatnich w dniu dzisiejszym przezemnie zatwierdzonych postanowień o szkołach elementarnych.

2) Zaprowadzić stosowne kursa pedagogiczne dla przysposobienia nauczycieli szkół elementarnych. Jeden kurs lub więcej przeznaczony być ma wyłącznie dla ludności ruskiej wyznania grecko-unickiego, oraz jeden lub więcej dla ludności litewskiej. Oprócz tego obmyśleć skuteczne środki, celem przygotowania nauczycieli do zakładów naukowych średnich i wyższych.

3) Szkoły specjalne powiatowe zamienić na gimnazya realne 7mo klasowe. Szkoły zaś powiatowe ogólne na progimnazya: jedne realne, a drugie humanitarne.

4) Liceum Lubelskie zmienić na gimnazjum, a następnie zakładowi temu równie jak innym gimnazyom w Królestwie Polskiem istniejącym nadać gruntowny kierunek humanitarny.

5) W czasie ile może być najkrótszym rozpoznać przedmiot co do zreorganizowania szkoły głównej na uniwersytet warszawski z rozciągnięciem do niego, stosownie do miejscowych okoliczności, praw i przywilejów, nadanych ustawą ogólną o uniwersytetach rosyjskich.

6) Nakoniec zająć się ostatecznym uorganizowaniem istniejącego w Warszawie instytutu Alexandryjsko-Maryjskiego wychowania pań, jako też istniejących lub mających się otworzyć specjalnych zakładów, a mianowicie: instytutu politechnicznego i rolniczo-leśnego na zasadzie szczegółowych wskazówek, jakie będą dane w tym przedmiocie.

Podając wszystkim mieszkańcom Królestwa bez różnicy stanu, pochodzenia i wyznania, środki do gruntownego kształcenia młodego pokolenia, mam nadzieję, że owocodajna nauka i praca ochroni na przyszłość młodzież polską od tych nierozsądnych uniesień, które sprowadziwszy nieszczęście na tyle osób, tamowały dotąd pomysłność całego kraju.

(Podp.) *Alexander.*

W Jugenheimie (w bliskości Darmsztadu), 30. sierpnia (11go września) 1864 r.

Turcyja.

(Pobór podatków. — Rekrutacja. — Napływ Czerkiesów.)

Z nad Dryny piszą pod d. 11. b. m. do *Jen. kor.*: W Bośni trzy rzeczy zajmują teraz każdego: niezwykły pośpiech w ściąganiu podatków, nowy pobór do armii regularnej, i napływ emigracji czerkieskiej. Podatki muszą być płacone gotowizną, nie jak dotąd produktami. Wielką niechęć wzniewa tu między ludnością machometkańską niezwykła rekrutacja, ponieważ częścią pogroźkami częścią podstępem udało się Porcie skłonić w pierwszych dwóch dniach przeszło 300 młodzieńców należących do najznakomitszych rodzin tureckich, iż zapisali się do Nizamów w przypuszczeniu, że służyć będą w Bośni. Słychać, że Bośnia ma dostarczyć 7000 ludzi do korpusu Nizamów. Tymczasem nadechodzą tu ciągle transporta broni i są rozdzielane między garnizony miast. Największe wzburzenie jednak wywołało osiedlanie się Czerkiesów, których 40.000 mają być pomieszczone w Bośni. Naczelnicy bośniaccy podali już za pośrednictwem wezyrów prośbę do sultana o uwolnienie ich kraju od tego ciężaru.

Kronika.

(Nieszczęsne wypadki.) W pierwszej połowie bieżącego miesiąca utopilo się przypadkiem w powiecie manasterzyskim w obwodzie stanisławowskim 3 dzieci, a mianowicie w Petryłowie 7letni chłopiec Onufry Muzyk, a w Koneczakach starych 14letni chłopiec Szymon Gułko i 13letni Kość Suchecki.

(Samobójstwo.) W Kobylnicy wołoskiej w obwodzie żółkiewskim obwiesił się dnia 30. sierpnia syn tamtejszego arendarza, Majer St. w nadziei obłąkania na które jak się pokazało ze śledztwa, cierpiał już od ostatnich dni lipca r. b.

(Pokład bursztynu.) Korespondent Gazety Petersburgskiej donosi, że w okręgu patrymonialnym rygskim, koło folwarku Holmer, na pastwisku leżącym o półtory wiorsty od tego folwarku a o wiorstę od jeziora Babit, odkryto znaczny pokład bursztynu. Z powodu tego odkrycia wniesiono żądanie o wydzierżawienie tego pastwiska, w celu eksploataowania bursztynu, w skutku czego kolegium kasy miejskiej rygskiej postanowiło wydzielić na próbę pewną część tego pastwiska i wydzierżawić ją w drodze licytacji do 1. października 1865 roku.

(Rubla fałszywa.) Krak. Zgł. donosi, że policyi udało się odkryć w obwodzie Bocheńskim znaczną ilość fałszywych banknotów rosyjskich po 50 rs. ogółem na 15.000 rubli; osoby które zajmowały się rozszerzaniem tychże stawiono już przed sądem.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Przemysł, 20. września. W I. połowie b. m. były na targach w obwodzie przemyskim następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów:

	Miejsce targu:											
	Przemysł		Jaworów		Mołotowa		Sąd. Wisznia		Nizankowice		Sieniawa	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	waluta austriacka											
Dec pszenicy	2	89	3	80	3	70	2	50	3	50	3	90
" żyta	1	77	1	50	1	60	1	50	1	50	1	90
" jęczmienia	1	45	1	25	1	40	1	27	1	30	1	50
" owsa	1	14	1	10	1	10	1	90	1	10	1	25
" białejki	1	70	1	50	1	50	1	30	1	30	1	50
" kukurudzy	1	20	1	80	1	80	1	57	1	57	1	60
" ziemniaków	1	20	1	80	1	80	1	57	1	57	1	60
Celnar siana	1	65	1	50	1	60	1	90	1	90	1	90
" węgla	1	15	1	10	1	12	1	10	1	12	1	11
" nasienia koniecu	1	15	1	10	1	12	1	10	1	12	1	11
Sąg drzewa twardego	7	7	9	50	6	50	6	50	6	50	6	77
" miękkiego	5	5	6	6	4	6	5	5	5	5	5	20
Funt mięsa wołowego	15	15	10	12	10	12	10	12	10	12	10	11
Mas okowity	50	50	78	78	40	48	48	62	62	70	70	70

(Wystawa gospodarsza w Cieszynie) odbędzie się, jak donieśliśmy niedawno, w dniach 1., 2. i 3. października b. r. Według programu takowej, ogłoszonego w tych dnia przez Towarzystwo rolniczo-gospodarskie szląsko-austriackie, przyjmowane będą następujące przedmioty: 1) zwierzęta i ptactwo domowe; 2) rośliny polne i ogrodowe, oraz produkta jedwabnictwa; 3) produkta leśno-gospodarcze; 4) wyroby techniczno-gospodarcze; 5) maszyny i narzędzia rolnicze. Komitet wyznaczony dla przyznania nagród i rozlosowania machin i narzędzi zaprasza do udziału w wystawie gospodarzy rolnych i leśnych z Morawy i Szląska, oraz przemysłowców krajowych i zagranicznych. Przedmioty nadesłane mają być zadeklarowane w komitecie do dnia 15. września z oznaczeniem nazwiska wystawcy, miejsca, z kąd przedmiot pochodzi itp. Za narzędzia i maszyny rolnicze własnego pomysłu i wyrobu, oraz zwierzęta, udzielane będą nagrody tak miejscowym jak i zagranicznym przemysłowcom, za produkta zaś uprawy rolnej, ogrodowej lub leśnej, otrzymać mogą nagrody wyłącznie tylko Szlązacy lub Morawianie.

Oprócz tego w pierwszym dniu otworzenia wystawy odbędzie się ogólne zebranie członków Towarzystwa, na którym oddane zostaną pod dyskusję następujące pytania. Jakie najwłaściwiej rośliny pastwne uprawiane być winny w mniejszych gospodarstwach, aby uprawa ich przyczyniła się stosunkowo do zasilenia gruntów nawozem. Jaki jest najpewniejszy sposób podniesienia u posiadaczy małych gruntów chodowli bydła. Jakie korzyści wypłynęłyby dla roli i zbiorów przez upowszechnienie drenowania pól na Morawie i Szląsku, i jakie koszta przypadłyby w przecięciu na jedną morgę. Jakim sposobem możnaby przekonać właścicieli mniejszych gospodarstw o pożytkach drenowania. Jakiego gatunku drzew owocowych i krzewów najlepiej udają się w okolicy, i jakie z nich dadzą się użyć najodpowiedniej do obsadzania dróg i alei?

(Wywóz kos austriackich do Rosyi.) Reprezentanci fabryk kos w Niższej i Wyższej Austrii i w Styryi zebrali się dnia 24go b. m. w biurze izby handlowej w Wiedniu na konferencję prywatną, która odbyła się pod prezydencją pana Wertheima wiceprezesa izby. Debatowano nad trudnościami jakie czynią rosyjskie władze graniczne przy przepuszczaniu kos austriackich do Polski i Rosyi. Reprezentanci fabryk utrzymują, że może który z agentów polskiego rządu narodowego lub jakiś spekulant wyrzył znaki rewolucyjne na kosach austriackich aby podczas wzburzenia namiętności zyskać większy obdyt, ale niesłusznie jest aby za przewinienie jednego cierpiał wszystkie fabryki austriackie, które i tak poniosły już straty przez zaprowadzony w Galicyi stan oblężenia, i niesprawiedliwym jest rozporządzenie kijowskiego generała gubernatora, aby kosy naznaczone mieczami, pistoletami itp. nie były do Rosyi wpuszczone; niektóre z tych znaków mają już po kilkaset lat i

dawniej nie przeciw nim nie miano, fabryki zaś austriackie mające na składach wielkie zapasy kos z powyższymi znakami poniosłyby przez rzeczony zakaz nieobliczone straty, ile że wyroby ich pod temi znakami pozyskały wziętość, a nieprzepuszczenie ich przez granice wyprze całkowicie z handlu rosyjskiego wyroby austriackie. Wybrano deputację dla przedłożenia tych zażeń hrabiemu Rechbergowi z prośbą o porozumienie się w tym względzie z rządem rosyjskim.

Ostatnia pocztą.

K r a k ó w , 26. września. Krak. Ztg. donosi: Dziś zrana przybył tu lwowskim pociągiem Jego Excelencya komenderujący generał i Namiesnik Galicyi hr. Mensdorff-Pouilly, i był zaraz obecnym na manewrze kawalerii przy gościńcu warszawskim; zaś po południu ma się odbyć tamże manewr piechoty.

H a m b u r g , 25. września. Fml. baron Gablenz przybył tu na kilka dni, a równocześnie zjechał tu w przejeździe W. Książę Następca tronu rosyjskiego.

K o p e n h a g a , 25. września. Dagbladet dowiaduje się, że zaręczyny Księżniczki Dagmar z W. Księciem Następca tronu rosyjskiego są już dokonanym faktem.

P a r y ż , 25. września. Słychać, że Cesarz wystąpił biskupa z Nancy, Mousign. Lavigerie, w poufnej misji do Rzymu.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 26 września.

- Hotel George: PP: Młodecki K., z Brodów. — Łodyński H., z Milatyna.
Wisniewski H., z Dobrzyn. — Jabłonowski J., z Dolhego.
Hotel angielski: Matkowski J., z Kniazoluk.
Hotel krakowski: Bernacki J. c. k. kapitan, z Stryja.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 26. września.

- PP.: Hr. Goluchowski A., do Łosiaza. — Hr. Goluchowski Stanisł., do Sienkowa. — Kościelski A. i Młodecki K., do Wiednia. — Moser S. c. k. maj., do Drohowyza. — Lanery H., do Prusinowa.

T E A T R.

Dziś teatr niemiecki: „Othello der Mohr von Venedig“, wielka opera w 3 aktach; siódmy występ gościenny p. Franciszka Steger z Wiednia.

Jutro teatr polski: „Podrózomania“, komedia w 4 aktach przez J. Korzeniowskiego.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 26. września.

Table with 6 columns: Pora, Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum., Stopień ciepła według Reaum., Stan powietrza według wilgotnego, Kierunek i siła wiatru, Stan atmosfery.

W nocy deszcz 0-52.

Kurs lwowski.

Dnia 26 września

Table with columns for gotówka (zl., c.), towaram (zl., c.) and various financial instruments like Dukaty holenderski, Dukaty cesarski, Polimperyall, etc.

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 26. września.

Table with columns for zlr., kr. and various exchange rates for 5% Metaliki, 5% pożyczka narodowa, Losy z 1860 roku, etc.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 24. września.

Large table with multiple columns for exchange rates, including 1. Dług publiczny, 2. Stan oblig. domestykajn., 3. Akcje, 4. Lisy zastawne, and 5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

Table with columns for pien. towar and containing sections like 1. Koles gal. Karola Ludwika, 6. Losy, 7. Weksle, 8. Kursy i t.